

VN/2026:13

VN § 16**Handlingsplan för incidenthantering och incidentrapportering****Valnämndens beslut**

1. Anta ”Handlingsplan för incidenthantering och incidentrapportering vid det allmänna valet i Gagnefs kommun”.
2. Valkansliet ges i uppdrag att implementera handlingsplanen inför det allmänna valet 2026.

Motivering till beslut

Det är av central betydelse att incidenter som kan påverka genomförandet av de allmänna valen hanteras enhetligt, rättssäkert och spårbart. Den föreslagna handlingsplanen tydliggör roller, ansvar och åtgärder vid olika typer av incidenter, vilket syftar till att stärka skyddet för valhemligheten, ordningen i vallokaler samt allmänhetens förtroende för valprocessen.

Ärendebeskrivning

Valkansliet har tagit fram ett förslag till handlingsplan för incidenthantering och incidentrapportering i samband med allmänna valen 2026.

Handlingsplanen konkretiserar de principer som anges i verksamhetsskyddsanalysen och omfattar bland annat:

- definition av vad som utgör en incident.
- tydlig ansvarsfördelning mellan röstmottagare, ordförande, valkansli och säkerhetssamordnare.
- klassificering av incidenter i fyra nivåer.
- steg-för-steg-rutin för hantering, dokumentation och rapportering.
- krav på incidentrapportering.
- riktlinjer för kommunikation och uppföljning.

Handlingsplanen syftar till att säkerställa en strukturerad och effektiv hantering av både mindre avvikelser och allvarliga händelser som kan påverka valet.

Bedömning

Den föreslagna handlingsplanen kan bedömas vara ändamålsenlig och väl avvägd. Den avser att ge ett tydligt operativt stöd till samtliga funktioner involverade i valgenomförandet och avses bidra till en snabb, korrekt och säker hantering av incidenter kopplade till valets genomförande.

I planen framhålls särskilt:

- en tydlig nivåindelning av incidenter, vilket underlättar proportionerliga åtgärder.
- tydliggör rapporteringsvägar och ansvarsförhållanden.
- säkerställer dokumentation och uppföljning för lärande inför framtida val.
- inkluderar strukturerade rapportmallar.

Sammantaget bedöms handlingsplanen bidra till ökad robusthet, rättssäkerhet och tillit till valprocessen.

Finansiering

Handlingsplanen bedöms inte medföra några ökade kostnader. Genomförandet sker inom ramen för befintlig organisation och budget för valadministrationen.

Måluppfyllelse

Handlingsplanen syftar till att uppfylla ett rättssäkert, robust och tillförlitligt valgenomförande. Genom tydliga rutiner för incidenthantering stärks skyddet för valhemligheten, ordningen i vallokaler samt allmänhetens förtroende. Handlingsplanen stödjer även kommunens arbete med säkerhet, riskhantering och kontinuerlig förbättring.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kommunstyrelsens förvaltning, 2026-05-18, 2 sidor.
Handlingsplan för incidenthantering och incidentrapportering vid allmänna val i Gagnefs kommun, 2026-05-26, 6 sidor.

Underlag

Verksamhetsskyddsanalys vid allmänna val för Gagnefs kommun (avsnitt 8.7 och 9)

Lagrum

Vallagen (2005:837)
Kommunallagen (2017:725)
Förvaltningslagen (2017:900)
Säkerhetsskyddslag (2018:585) (i tillämpliga delar)

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsen + handling, rapport

Handlingsplan för incidenthantering och incidentrapportering vid allmänna val i Gagnefs kommun

Beslutsinstans	Beslutsdatum, paragraf	Diarienummer
Valnämnden	2026-06-09, § 16	VN/2026:13
Dokumenttyp	Revideras	Handläggare
Plan		Kommunjurist

Innehållsförteckning

Handlingsplan för incidenthantering och incidentrapportering.....	3
1.1 Definition av incident.....	3
1.2 Roller och ansvar.....	3
1.3 Incidentnivåer.....	4
1.4 Incidentrapport – obligatoriska uppgifter.....	6
1.5 Kommunikation vid incidenter.....	6
1.6 Uppföljning och lärande.....	6

Handlingsplan för incidenthantering och incidentrapportering

Denna handlingsplan konkretiserar de principer som anges i avsnitt 8.7 och 9 i Valsäkerhetsskyddsanalysen. Syftet är att säkerställa en enhetlig, rättssäker och spårbar hantering av incidenter som kan påverka valets genomförande, valhemligheten, ordningen i vallokaler eller allmänhetens förtroende.

1.1 Definition av incident

En incident är varje händelse som avviker från fastställda rutiner eller som riskerar att påverka:

- valhemligheten
- ordningen i vallokalen
- röstningsförfarandet
- valmaterialets integritet
- informationssäkerheten
- allmänhetens förtroende
- personalens trygghet

Incidenter kan vara både avsiktliga och oavsiktliga.

Exempel:

- störande personer i eller nära vallokaler
- tekniska problem som påverkar röstning eller rapportering
- felaktig placering av valskärmar
- desinformation
- insiderhot
- stöld eller sabotage av valmaterial

1.2 Roller och ansvar

Röstmottagare

- Identifierar och rapporterar incidenter omedelbart
- Vid akuta ordningsstörningar: kontaktar polis via 112
- Dokumenterar händelsen i incidentrapport

Ordförande i valdistrikt

- Leder hanteringen på plats
- Säkerställer att incidenten inte påverkar valhemligheten eller röstningen
- Kontaktar valkansliet vid alla incidenter

Valkansliet

- Tar emot incidentrapporter
- Ger stöd till valdistrikt
- Bedömer om säkerhetssamordnare ska involveras
- Ansvarar för samlad dokumentation

Säkerhetssamordnare

- Gör riskbedömning och rekommenderar åtgärder
- Bedömer om krisledningsstab ska initieras
- Samordnar kontakter med polis, länsstyrelse och Valmyndigheten

Kommunchef

- Beslutar om aktivering av krisledningsstab

Kommunstyrelsens ordförande

- Beslutar om aktivering av krisledningsnämnd

1.3 Incidentnivåer

Nivå 1 – Mindre incident (hanteras lokalt)

Exempel:

- kortvarig trängsel
- felplacerad valskärm
- mindre tekniskt avbrott
- oavsiktliga misstag i rutiner

Åtgärder:

- Ordförande åtgärdar på plats
- Incidentrapport fylls i
- Valkansliet informeras

Nivå 2 – Allvarlig incident (kräver stöd från valkansliet)

Exempel:

- störande person som påverkar ordningen
- längre tekniskt avbrott
- brister i valhemlighet
- misstanke om jäv eller partiskhet
- felaktig hantering av valmaterial

Åtgärder:

- Ordförande kontaktar valkansliet omedelbart
- Valkansliet ger instruktioner och dokumenterar händelsen
- Säkerhetssamordnare informeras vid behov
- Vid ordningsstörning: polis kontaktas

Nivå 3 – Kritisk incident (kan påverka valets genomförande)

Exempel:

- sabotage eller stöld av valmaterial
- hot eller våld
- omfattande IT-störning
- desinformationskampanj

- bemanningskollaps

Åtgärder:

- Valkansliet kontaktar säkerhetssamordnaren omedelbart
- Säkerhetssamordnaren gör snabb riskbedömning
- Kommunchefen kan aktivera krisledningsstab
- Polis, länsstyrelse och Valmyndigheten informeras
- Dokumentation sker löpande

Nivå 4 – Extraordinär händelse (krisledningsnämnd kan aktiveras)**Exempel:**

- total IT-nedgång som omöjliggör röstlängdsuttag
- naturhändelser som gör lokaler obrukbara
- koordinerade antagonistiska angrepp
- omfattande hotbild mot flera lokaler

Åtgärder:

- Säkerhetssamordnaren rapporterar till kommunchefen
- Kommunchefen informerar kommunstyrelsens ordförande
- Krisledningsnämnden kan aktiveras
- Samordnad kommunikation och lägesbild etableras
- Kontinuitetsplaner aktiveras

Nivå 5 – Steg-för-steg vid incident**1. Upptäckt** Röstmottagare identifierar avvikelser**2. Omedelbar åtgärd**

- Säkerställ trygghet och ordning
- Avbryt aldrig röstning om det inte är absolut nödvändigt

3. Larma

- Ordförande informeras direkt
- Vid hot/våld: ring 112
- Vid allvarlig incident: kontakta valkansliet

4. Dokumentera

- Tid, plats, personer, händelseförlopp, åtgärder
- Förseglingar, valmaterial och loggar kontrolleras vid behov

5. Rapportera

- Incidentrapport skickas till valkansliet
- Vid allvarliga incidenter: valkansliet rapporterar vidare till länsstyrelse och Valmyndigheten

Nivå 6 – Uppföljning

- Valkansliet sammanställer incidenter.
- Säkerhetssamordnaren analyserar mönster och risker
- Åtgärder vidtas inför kommande dagar eller val

1.4 Incidentrapport – obligatoriska uppgifter

En incidentrapport ska minst innehålla:

- datum och tid
- valdistrikt och lokal
- beskrivning av händelsen
- vilka som var involverade
- om valhemligheten påverkades
- om röstningen påverkades
- vidtagna åtgärder
- behov av fortsatt stöd
- namn och kontaktuppgifter till rapportör

Rapporten ska lämnas till valkansliet samma dag.

1.5 Kommunikation vid incidenter

Kommunikation ska alltid vara:

- saklig
- neutral
- korrekt
- samordnad

Vid allvarliga incidenter ansvarar säkerhetssamordnaren och kommunikationsfunktionen för extern kommunikation.

1.6 Uppföljning och lärande

Efter valet ska:

- samtliga incidenter analyseras
- mönster och återkommande problem identifieras
- utbildning och rutiner justeras
- erfarenheter dokumenteras i reviderad valsäkerhetsskyddsanalys